

Erdeiné Törőcsik Katalin – Kührner Éva

Megyei Kórház Orvosi
Szakkönyvtára, Debrecen

Megyei Kórház Orvosi
Szakkönyvtára, Nyíregyháza

A kórházi könyvtárak múltja, jelene, ... jövője?

A hazai könyvtári rendszer nagy múltú, sajátos szerepet betöltő tagjai, a kórházi orvosi szakkönyvtárak a mindennapi gyógyítás információs igényeit szolgálják ki. Az egyre romló feltételek ellenére magas színvonalú szakmai munka folyik bennük. Nem a vészharang szól, ám a könyvtáros szakmának oda kell figyelnie a szakkönyvtárak problémáira.

Történet

Az orvostudomány és az egészségügy rendszerében talán idegennek tűnhetett volna 100 évvel ezelőtt egy-egy könyvtár működtetésének gondolata. Mégsem így történt. Az egészségügyi intézmények nélkülözhetetlen segítő eszközévé vált az elmúlt évszázadok tudásanyagát felhalmozó és átörökítő információs agyközpont, a könyvtár. Az orvosi könyvtárakban őrzik, örökítik át, és élesztik újjá a sok száz meg ezer orvostudós áldozatos, kitartó, szívós munkájának eredményeit.

A hazánkban működő orvosi egyetemek könyvtárakat létesítettek, hogy még hatékonyabban szolgálják a hallgatókat és oktatókat. Az oktató intézmények mellett a kórházakban is felismerték a könyvtárak szükségességét. Kórházalapító elődeink szívügyüknek tekintették az orvosi könyvtárakat, így azok kialakítását sokszor már a kórház létrehozásával együtt elkezdték. A folyamat rendszerint néhány kötet könyv és folyóirat összegyűjtésével indult meg. Ezeket gyakran könyvtárnak nem is nevezhető helyiségekben kezelték többnyire irodalmi érdeklődésű orvosok, akiket az egyetemi éveik után a szakmai továbbképzés, a tudományos fejlődés igénye ösztönzött. Az elsők között találjuk a budapesti Rókus kórházat (18. sz. vége), a gyulai (1900) és nyíregyházi (1918) megyei kórházat, a Szent István közkórházat (1934), a győri (1948), a miskolci és a szombathelyi (1950), a tatabányai (1953) kórházi könyvtárakat.

Ezeken a tekintélyes múltú gyűjteményeken kívül a legtöbb intézményben az 1956-os könyvtári törvény hatására szerveződtek könyvtárak, melyek eredményes működését 1960-tól 1992-ig az orvosi könyvtári hálózat és annak központja, az Országos Orvostudományi Intézet és Könyvtár (a jelenlegi MEDINFO) segítette. A hálózat tagjaiban, az or-

vostudományi, egészségügyi intézetek, gyógyszergyárak könyvtáraiban más és más volt az állomány nagysága, az ellátandók köre, a szolgáltatás színvonala. A fenntartó intézmények komolyan vették a könyvtárat – helyiségeket, raktárakat, olvasótermeket, képzett könyvtárosokat biztosítottak számukra. Napjainkra pedig már minden könyvtár valamilyen szinten él a korszerű technika lehetőségeivel.

A hálózat hivatalos felállásakor, 1961-ben 338 könyvtárat vettek számba. 1965-től egészen 1976-ig, az egészségügyi intézmények integrálásáig 451 működött. Az intézetek összevonása következtében több könyvtárat is egyesítettek. További csökkenés a rendszerváltás után következett be. 1997-ben 174 könyvtárról számolt be a Magyar Orvosi Könyvtárak Szövetségének (MOKSZ) hírlevele. 2000-ben a MEDINFO évente megjelenő, az orvostudományi-biológiai és határterületi szakfolyóiratokat felölelő leleheljegyzéke szerint 171 könyvtár működött; ebben a számban az egyetemek kari könyvtárai nincsenek részletezve. A hálózat tagjai közül elsősorban az önkormányzati fenntartású könyvtárak száma csökkent: az utóbbi öt évben 16 könyvtár szűnt meg közülük.

Aki az orvosi könyvtárügy legutóbbi évtizedét akarja áttekinteni, kiáltó kettősséggel találja szemben magát. Egyrészt a volt hálózat egyes tagjai, a felsőoktatási intézmények könyvtárai már az információs társadalom útján haladnak, soha nem látott információhalmazból elégíthetik ki a felhasználói igényeket. Másrészt a kórházi orvosi könyvtárak sokszor létükben vannak veszélyeztetve, ugyanis őket mélyen érinti az egészségügy válsága. Az ezredfordulóra oda jutott az orvosi könyvtárügy, hogy egyre mélyebben tátongó szakadék jött létre a hálózat volt tagkönyvtárai között.

Jogi szabályozás

Az elmúlt évtizedben több olyan jogszabály is született, amely érinti a könyvtárakat. Az elsők között jelent meg a könyvtári hálózatokat feloszlató, 1992. évi 20. korm. r. Ez azonban csak fél munkát végzett, ugyanis a hivatalosan feloszlított hálózat belső kényszertől és igénytől hajtva működik tovább, hiszen közismert, hogy a kis kórházi könyvtárak egymással együttműködve sokkal hatékonyabbak. Az összefogás szükségességét igazolja, hogy 1996-ban létrejött a Magyar Orvosi Könyvtárak Szövetsége, amely ugyan nem vette át a hálózati központ szerepét, de szakmai és érdekképviseleti fórumot próbál teremteni az orvosi szakkönyvtáraknak.

1997-ben megszületett az új könyvtári törvény, amely rendelkezik az egyetemi könyvtárak és a MEDINFO helyzetéről, de a kórházi könyvtárakat a nem nyilvános kategóriába sorolja. Ez többszörösen hátrányos helyzetbe hozta az egyébként jól működő, gazdag állományú és sok esetben jó technikai felszereltségű gyűjteményeket. Ezek a nyilvános kategóriából kirekesztett könyvtárak megfosztottak a pályázatok lehetőségeitől, a dokumentumvásárlási juttatásoktól, a dokumentumellátó rendszer kedvezményeitől, bizonyos informatikai lehetőségek eléréseitől. Gyakran többdiplomás, nyelveket beszélő dolgozóik bérbesorolása hátrányosan tér el a közkönyvtárakban dolgozó kollégáikétól. Mintha ezek a gyűjtemények nem lennének könyvtárak, és bennük nem könyvtárosok dolgoznának.

Egy másik, területünket érintő jogszabály az egészségügyi törvény, amely elsősorban egészségügyi kérdésekről rendelkezik. Említést tesz ugyan a dolgozók képzéséről, szakképzéséről, továbbképzéséről, megfogalmazva az igényt a szakmai képzettség elméleti és gyakorlati ismereteinek megszerzésére, illetve annak folyamatos fejlesztésére, a tudomány korszerű színvonalon tartására, de annak legfontosabb eszközéről, az orvosi szakkönyvtárak működtetéséről nem szól. Ezzel szemben jogszabályok rendelkeznek például a kórházi tűz-, katasztrófa-, környezet-, adatvédelmi megbízott, belső minőségügyi rendszer, szociális munkás stb. alkalmazásáról.

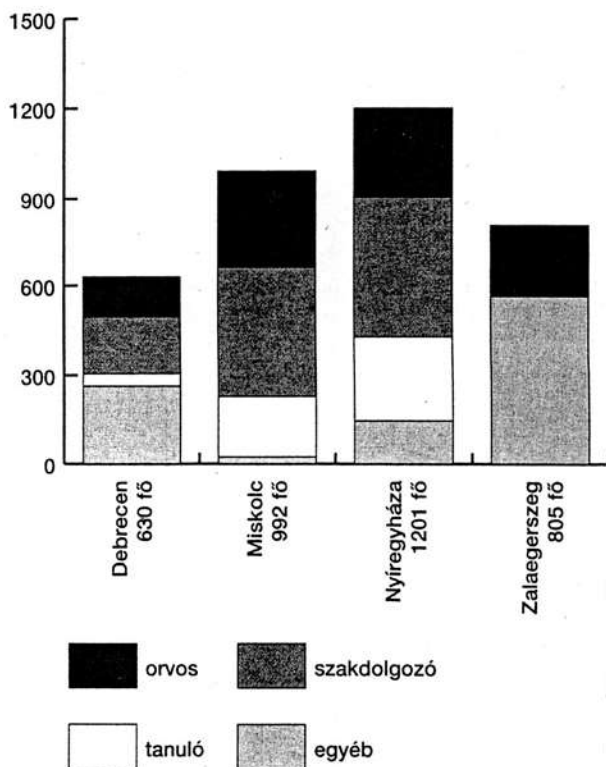
Használói kör és igények

A nehézségek ellenére a könyvtárak bebizonyították, hogy képesek újabb, eddig nem, vagy alig

ismert módszerek alkalmazására. Egyrészt azzal, hogy nemcsak az orvosok, hanem az egészségügyben dolgozó valamennyi szakember számára biztosítják az irodalmi háttérrel, az információszerezés korszerű lehetőségeit a többszintű ápolóképzéshez, továbbképző tanfolyamokhoz, ápoláskutatáshoz, másrészt a hagyományos tevékenységi körök mellett élnek az új technika lehetőségeivel is.

A jelen és a jövő orvostudománya, egészségügye az információk szintézisét, a holisztikus medicinát igényli. Az egészségügyi ellátás kiszélesedett, az egyén mellett a családra és a közösségre is kiterjed. Ehhez elengedhetetlen a kritikus, problémamegoldó gondolkodás, a jó kommunikációs készség, a gondolkodásmód átformálása.

A minél frissebb és relevánsabb információk, a gyors és pontos elérés, valamint a felhasználó-orientált szolgáltatások iránti igény, az újfajta könyvtári technológiák és dokumentumok, a képzési formák átalakulása, a helybeni használat növekedése megváltoztatták és jelenleg is tovább módosítják az orvosi könyvtárak olvasótáborának összetételét (1. ábra), és ezzel együtt az olvasók szokásait, a könyvtárak szolgáltatásait, a könyvtár-

1. ábra A beiratkozott olvasók foglalkozás szerinti megoszlása

rosok munkáját. Statisztikai felmérések, olvasói vizsgálatok támasztják alá, hogy tényleges igény van a kórházi orvosi könyvtárakra [1, 2].

Általános jelenség az utóbbi évtizedben a könyvtári használat növekedése:

- A beiratkozott olvasók körében van egy stabilnak nevezhető orvosi réteg, amely folyamatosan igénybe veszi a könyvtár hagyományos és korszerű szolgáltatásait. Az orvosok körében ugyan új lehetőségek nyíltak az utóbbi időben a továbbképzések terén az ún. „life-long learning” szemlélet, a szakmai rendezvények stb. következtében, de számukra a könyvtár ma is a leggyakrabban igénybe vett ismeretszerzési forrás [3]. Ők – időhiány miatt – minél feldolgozottabb, tömörebb, relevánsabb információkat igényelnek a könyvtártól, s mindezt nagyon gyorsan.
- Kimagasló a *szakdolgozatos* arányának emelkedése (több mint ötszörösére nőtt az elmúlt évtized alatt), holott a szakdolgozói létszám nem nőtt jelentősen.
- A harmadik réteget a fizikusok, vegyészek, biológusok, pszichológusok, számítástechnikusok, jogászok és más érdeklődők, vagyis az *egyéb kategória* alkotja. Számuk mérsékelten emelkedett az elmúlt tizenkét évben, amit az egészségügyön kívüli, de hozzá kapcsolódó, új szakterületek kialakulása indokol.
- Az 1990-től országosan kiépülő felsőfokú egészségügyi képzés egy új olvasói réteg, a főiskolai hallgatók megjelenését eredményezte az orvosi könyvtárakban. Az orvosi könyvtárakba beiratkozott hallgatók létszáma elsősorban a főiskolák székhelyén működő könyvtárakban sokszorozódott meg, de más helyeken is jelentős a számuk. Megfordulnak könyvtárainkban egyetemi hallgatók, egészségügyi szakközépiskolások, de más egészségügyi intézmények dolgozói is, pl. házi betegápolók, védőnők, szociális munkások, mentősök. Az egyetemi hallgatók kivételével ezek a csoportok rendkívül tájékozatlanok könyvtárhasználati, kutatás-módszertani kérdésekben, ezért ők egyéni foglalkozást, tájékoztatást igényelnek. Az egyetemi hallgatók, rezidensek viszont keresik az egyetemen már megismert és használt technika alkalmazásának lehetőségeit.
- Könyvtárainkba nemritkán laikusok is betérnek, akik hiányzó egészségügyi kultúrájukat igyekeznek pótolni az intézményekben működő betegklubok tagjaként, vagy éppen csak többet akarnak tudni betegségükről, illetve a megelőzésről.

A régi, korlátozott nyilvánosságú orvosi könyvtárak nyitni kénytelenek, hisz egyre több használóik

között a nem kórházi alkalmazott (pl. háziorvos, gyógyszergyári orvoslátogató, ÁNTSZ-dolgozó, magánpraxist folytató orvos és egészségügyi dolgozó, az egészségügyi szakképzés különböző szintjeit látogató hallgató).

Az évről évre növekvő olvasói létszám mellett a könyvek és folyóiratok kölcsönzésének darabszáma is jelentősen emelkedett. Ez az orvosok és a szakdolgozók esetében is a következő okokra vezethető vissza:

- a dokumentumárak aránytalanul magasak a kereseti viszonyokhoz képest;
- a visszamenőlegesen nem beszerezhető, vagy a könyvesboltokban éppen nem kapható irodalom csak a könyvtárban található meg;
- a jelenleg folyó képzésből következően a korábbiakhoz képest jóval hosszabb irodalmi listával jelentkeznek az olvasók; nem ritka az egy-egy tárgyhoz adott 30-40 tételes forrásjegyzék, s a használó ragaszkodik is megszerzéséhez.

A változó világ magával hozta, hogy az orvosi könyvtáraknak tematikailag nyitniuk kellett más szakterületek irányába. Új igények jelentkeztek a minőségügy, jog, hospice, devianciák, közgazdaság, vállalkozások, betegjog stb. irodalma iránt. 1988 óta lényegesen megnőtt a fordításban és magyar szerzők tollából megjelent orvosi és egészségügyi dokumentumok száma [4].

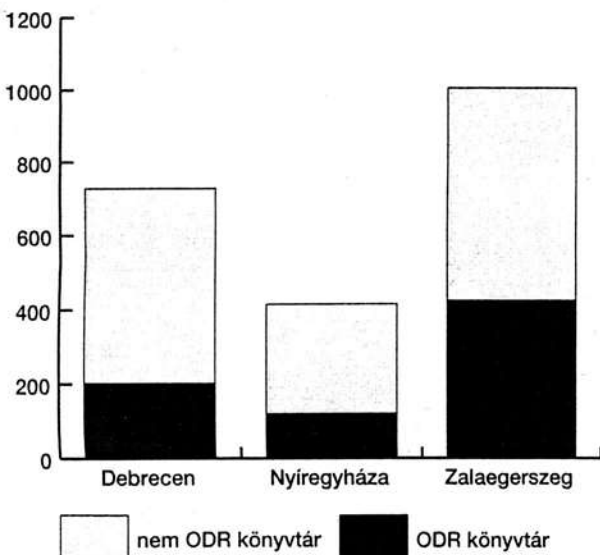
A könyvtárakkal szemben egyre több, és egyre differenciáltabb igény jelentkezik. Míg az orvosok elsősorban a külföldi szakfolyóiratokat forgatják, az információs adatbázisokat és az internetet használják, és ők a könyvtárközi kölcsönzés elsődleges igénybevevői is, addig a szakdolgozók a magyar szakirodalmat és a bibliográfiát részesítik előnyben, hiszen közülük nagyon kevesen képesek idegen nyelvű szakirodalmat olvasni.

Szükség van az irodalomra az önképzéshez, a továbbképzéshez, a tudományos kutatáshoz, előadásokhoz, publikációkhoz. De hozzánk fordulnak azok is, akik a mindennapi munkájuk során előforduló ritka esetekhez keresnek információkat a könyvtárban. A könyvtárhasználat az egészségkultúra szintjének emelkedését eredményezheti. A hallgatót bevezeti a kutatáshoz szükséges irodalom tanulmányozásába, és abba, hogyan alkalmazhatja a kutatási eredményeket a mindennapi gyakorlatban. A kórház dolgozói is a könyvtárba „szaladnak”, ha a számukra ismeretlen vagy új dologról akarnak tájékozódni.

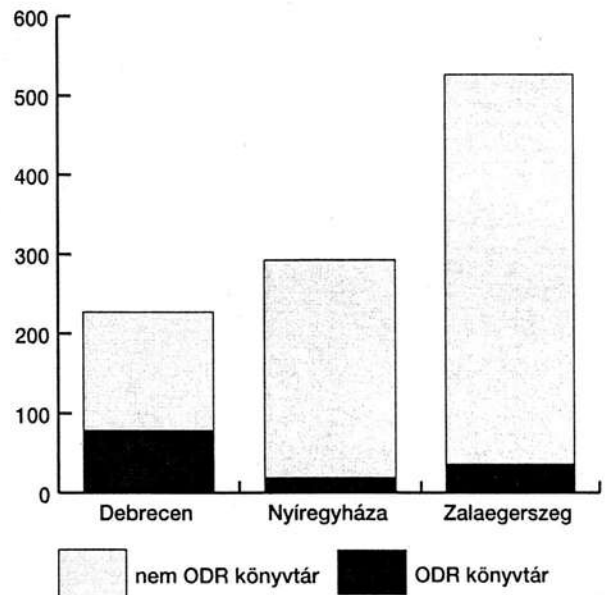
Dokumentumellátás

A 60-as évek hálózatalakításának köszönhetően létrejött egy olyan egyedülálló dokumentumbázis, amelyet a könyvtárak együttesen használnak. A nagy egyetemek több száz periodikumból álló sorozatai, a kisebb-nagyobb kórházakba az országban esetleg egyedüliként járó folyóiratok, könyvek esetleg egyetlen példányai, régebbi alapítású könyvtárak történeti kutatást segítő muzeális darabjai jelentik ezt a mérhetetlen dokumentumkinccset. Ha nincs meg egy fontos dokumentum egy könyvtárban, a könyvtáros bizalommal fordulhat az ország, sőt a világ bármely orvosi könyvtárához, és biztos lehet abban, hogy a keresett művet rövid időn belül leteheti az olvasó asztalára.

Ebből is látható, hogy az orvosi könyvtárak életében már több évtizeddel ezelőtt megvalósult az, amit az új könyvtári törvény Országos Dokumentumellátó Rendszernek (ODR) hív. Az ODR létrehozására nagy könyvtárakat kértek fel, amelyek komoly anyagi támogatást kapnak, hogy ezt a feladatot ellássák. A kis kórházi könyvtárak kimaradtak ugyan ebből a rendszerből, ennek ellenére jelentős részt vállalnak az orvos-egészségügyi dokumentumellátásból, amit bizonyít az is, hogy könyvtárközi kölcsönzéseik nagy részét nem ODR-könyvtárak elégítik ki (2. és 3. ábra). Ha ezek a kis kórházi könyvtárak gazdasági okokból kiesnének ebből a rendszerből, vélhetően zavarok keletkeznének az információellátásban.

2. ábra A könyvtárközi kölcsönzéssel kapott dokumentumok aránya

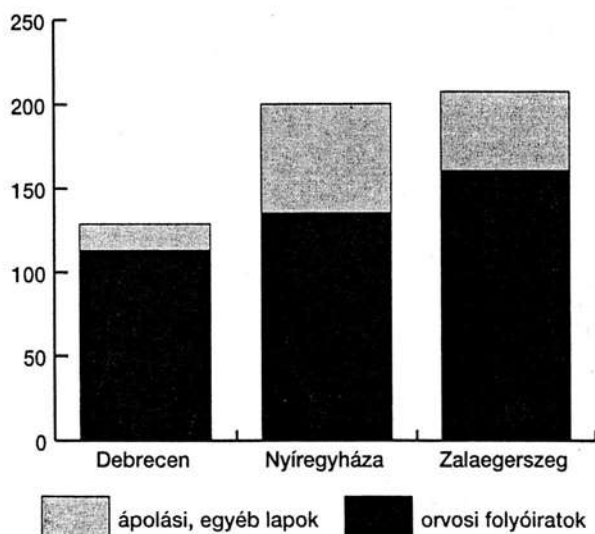

3. ábra A könyvtárközi kölcsönzéssel küldött dokumentumok aránya

Gazdasági helyzet

A több és egyre differenciáltabb igény kielégítésére egyre nehezebb előteremteni az anyagi hátteret. Szükség van a drága külföldi folyóiratokra és szakkönyvekre, adatbázisokra, a CD-ROM-okra, de nem lehet elkerülni a magyar szaklapok és könyvek lehetőleg többpéldányos beszerzését sem. Az olyan nélkülözhetetlen szolgáltatásoknak is, mint a könyvtárközi kölcsönzés vagy az internet használata, megvannak a költségei, és akkor még nem beszélünk a köteteseti, másolási kiadásokról. Költségvetésünk 90%-át elviszi a külföldi dokumentumok beszerzése, jelentős tétel a mindennapi munkaeszköznek számító közlönyök megvásárlása. Alig marad valami az elsősorban szakdolgozók számára nagyon fontos magyar nyelvű kiadványokra. Előállt az a helyzet, hogy míg a szakdolgozók százalékos aránya a beiratkozott olvasók között magasabb, mint az orvosoké, a számukra szükséges irodalom beszerzésére alig tud a könyvtár költeni (4. ábra).

Az anyagi háttér előteremtése egyre nehezebb a sokféle igény kielégítésére. Sok fenntartó már nem tudja vállalni a többmilliósi könyvtári költségvetést. Odáig jutott az orvosi könyvtárügy, hogy egyes kórházak nem tudnak előfizetni külföldi lapokra, nem vásárolnak könyveket. Márpedig ha nem rendelkeznek az aktuális irodalommal és megfelelő

4. ábra A beszerzett folyóiratok aránya

informatikai háttérrel, néhány év múlva már csak elavult ócskaságokat tudnak az olvasó kezébe adni.

Az anyagi helyzeten segíthetnének a pályázatok, de az utóbbi 10 évben nem született olyan, amelyen a kórházi könyvtárak eséllyel indulhattak volna akár dokumentumvásárlás, akár informatikai fejlesztés céljával. Nagy probléma, hogy a gazdasági szakemberek nem értelmezik egységesen a jelentős összeget kitevő áfa-visszaigénylés szabályait, ezért ez csak egyes könyvtáraknak jelent állománygyarapítási többletforrást.

Információs technika

Míg az egyetemi könyvtárak mára egyre inkább elektronikus könyvtárakká válnak, a kórháziak jelentős része a kezdeti lépéseknél tart. Még a megyei kórházi könyvtárak is csak nehezen jutnak hozzá egy-két számítógéphez az olvasók információs igényei kielégítésére, vagy munkaeszközként való használatra. Ilyen gyenge technikai háttérrel viszont elég nehéz elérni a fontos adatbázisokat a világhálón, CD-ROM-okat használni, vagy saját elektronikus katalógust építeni. A könyvtárak zömének gépparkja annyira elavult, hogy ma már gondot okozhat alapvető munkaeszközünk, a MEDLINE CD-ROM használata is.

Néhány nagyobb orvosi könyvtárban elkezdődött a munkafolyamatok automatizálása. A piacon lévő integrált könyvtári programok közül ki-ki pénztárcájának megfelelően vásárolt, így az alkalmazott

szoftverek terén nagy a tarkaság, talán nincs két olyan hely, ahol egyforma rendszert működtetnének.

Hátrányosan érinti a könyvtárakat az is, hogy sok helyen még mindig nincs megoldva a világháló elérése. Az informatikai háttér fejlesztése pedig elkerülhetetlen, annál is inkább, mert ez költségmegtakarítással járhat. Sokkal olcsóbb és hatékonyabb az elektronikus levelezés, dokumentumrendelés, könyvtárközi kölcsönzés vagy információkeresés, nem is beszélve arról, ha egy kis könyvtárnak valamilyen konzorciumhoz csatlakozva sikerül hozzáférést szereznie a nagy teljes szövegű adatbázisokhoz.

Nem szabad elfelejtenünk ugyanakkor azt sem, hogy az elektronikus elérés a pillanatnyi előnyök ellenére milyen veszélyeket rejthet magában. Részben azért, mert a hálózati kapcsolatlétesítés sokszor nagyon lassú, a weboldalak elérhetősége és tartalma gyakran változik (pl. Pro-patiente). Másrészt a bibliográfiai adatok gyakran nem tartanak tényleges dokumentumot, nem mindig épülnek a régebbi dokumentumok elérését lehetővé tevő archívumok, így az olvasó könnyen csalódhat.

Összegzés

Gyakorlati példákkal próbáltuk alátámasztani nagy múltú, sokmillió értékű könyvtáraink hasznosságát; azt, hogy:

- a könyvtár az intézetben folyó mindennapi munka, a szakmai továbbképzés, a tudományos munka része;
- a könyvtári informatika nem egyenlő a kórházi informatikával;
- a kórházi minőségbiztosítás és akkreditáció feltétele az oktatás, az oktatáshoz pedig könyvtári háttér kell;
- a beteg ember – saját jogainak ismeretében – a kórházi szolgáltatásokat magas szakmai színvonalon akarja igénybe venni, ehhez pedig az orvos számára a háttér az orvosi könyvtár tudja megteremteni;
- a lakóhelyi nyilvános közkönyvtár nem képes kielégíteni az orvostudományi-egészségügyi információs igényeket, mert nincs felkészülve erre sem állománnyal, sem személyzettel;
- a felhasználótól földrajzilag messze lévő egyetemi könyvtárak sem láthatják el ezt a szerepet, mert elég terhet ró rájuk a hallgatók, oktatók kiszolgálása;

- ha egy-egy orvosi könyvtár megszűnik, az zavarokat okozhat az orvos-egészségügyi dokumentumellátásban is.

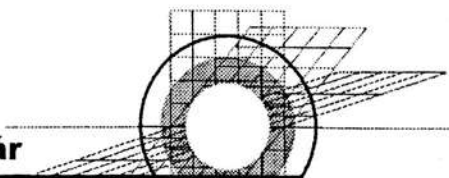
Irodalom

[1] ERDEINÉ TÖRŐCSIK Katalin: Orvosi könyvtár avagy egészségügyi könyvtár? Magyar Könyvtárosok Egyesülete 33. vándorgyűlés, Nyíregyháza, 2001. augusztus 9–11.

- [2] KÜHRNER Éva: Az ezredforduló orvosi könyvtárai. Előadás. Magyar Könyvtárosok Egyesülete 33. vándorgyűlés, Nyíregyháza, 2001. augusztus 9–11.
- [3] BEKE Gabriella: Az orvosi könyvtárak az információs társadalomban. = Orvostovábbképző Szemle, 8. köt. 4. sz. 2001. p. 11–18.
- [4] ERDEINÉ TÖRŐCSIK Katalin: Orvosi könyvtár vagy egészségügyi könyvtár. = Nővér, 14. köt. 6. sz. 2001. p. 28–33.

Beérkezett: 2002. XII. 20-án.

Rendezvénytár

E-book 2003 konferencia: nyomtatott gyűjtemények, elektronikus könyvek és ami mögöttük van

Dublin (USA), 2003. május 8–9.
Szervező: University Michigan,
Ohio State University
Blackwell's Book Services
E-mail: Catherine_Bonser@oclc.org
URL: <http://www.oclc.org/institute/events/ebc/>

CROINFO 2003, tudásmenedzsment nemzetközi konferencia

Zágráb, 2003. május 8–10.
Szervező: Croatian Information and Documentation Society
Dijana Machala,
Tel.: +385 1 61 64 283 • Fax: +385 1 61 64 371
E-mail: croinfo@nsk.hr
URL: <http://www.nsk.hr/croinfo>

12. nemzetközi World Wide Web konferencia

Budapest, 2003. május 20–24.
Szervező: MTA SZTAKI
Tóth Beatrix
E-mail: beatrice.toth@helka.iif.hu
URL: <http://www2003.org>

Elektronikus szakdolgozatok és disszertációk, 6. nemzetközi szimpózium

Berlin, 2003. május 21–24.
Szervező: Humboldt University Berlin Computing Centre,
ETD2003 Organisation Committee
Unter den Linden 6.
10099 Berlin
Tel.: +49 30 2093261 • Fax: +49 30 2093259
E-mail: etd2003@rz.hu-berlin.de
URL: <http://www.hu-berlin.de/etd2003/>

WWW és az információkeresés, WWW és a könyvtárak

Dubrovnik, 2003. május 26–30.
Szervező: Prof. Tatjana Aparac
Interuniversity Center
Don Frana Bulica 4,
20000 Dubrovnik
E-mail: taparac@pedos.hr
URL: www.pedos.hr/lida

INFORUM 2003, elektronikus információforrások 9. konferenciája

Prága, 2003. május 27–29.
Szervező: Jana Machonska
Albertina icome Praha s.r.o.
Stepanska 16
110 00 Praha 1
Tel.: +420 2 2223 1212 • Fax: +420 2 2223 1313
E-mail: Jana.Machonska@aip.cz
URL: www.inforum.cz/english

Könyvtárak és oktatás hálózati információs környezetben. Az IATUL 24. konferenciája

Ankara, 2003. június 2–5.
Szervező: Prof. Dr. Bülent Karasözen
Chair 2003 IATUL Conference Committee
Director of Middle East Technical University Library
URL: <http://www.lib.metu.edu.tr/iatul03/>

Az információtól a tudásig. Elektronikus publikációk, 7. nemzetközi konferencia

Guimarães (Portugália), 2003. június 25–28.
Szervező: ELPUB2003-02-05
Ana Alice Baptista
University of Minho
E-mail: elpub2003@dsi.uminho.pt
URL: <http://www.dsi.uminho.pt/elpub2003>